

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS

2023 m. gruodžio 19 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegija, susidedanti iš teisėjų Andžej Maciejewski, Gedimino Sagačio (kolegijos pirmininkas) ir Jūratės Varanauskaitės,

susipažinusi su 2023 m. gruodžio 7 d. paduotu atsakovės A. Ž. kasaciniu skundu dėl Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2023 m. rugsėjo 12 d. nutarties peržiūrėjimo,

n u s t a t ė:

Atsakovė A. Ž. padavė kasacinį skundą dėl Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2023 m. rugsėjo 12 d. nutarties peržiūrėjimo. Šia nutartimi pakeistas pirmosios instancijos teismo galutinis sprendimas ir ieškovei S. Ž. iš atsakovės A. Ž. priteista 55 730 Eur skolos, 5 proc. metinės procesinės palūkanos ir 3249 Eur bylinėjimosi išlaidų, patirtų pirmosios instancijos teisme, bei 1152,73 Eur bylinėjimosi išlaidų, patirtų apeliacinės instancijos teisme, atlyginimas. Kasacinis skundas paduodamas Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir CPK) 346 straipsnio 2 dalies 1, 2 punktuose įtvirtintais kasacijos pagrindais.

Atrankos kolegija pažymi, kad kasacinis teismas tikrina žemesnės instancijos teismų sprendimų (nutarčių) teisėtumą tik išimtiniais atvejais, kai yra bent vienas iš CPK 346 straipsnio 2 dalyje nustatytų kasacijos pagrindų (CPK 346 straipsnio 1 dalis). CPK 346 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad pagrindai peržiūrėti bylą kasacine tvarka yra: 1) materialinės ar procesinės teisės normų pažeidimas, turintis esminės reikšmės vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, jeigu šis pažeidimas galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui; 2) jeigu teismas skundžiamame sprendime (nutartyje) nukrypo nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos teisės taikymo ir aiškinimo praktikos; 3) jeigu Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktika ginčijamų teisės klausimų yra nevienoda.

Kasaciniame skunde nepakanka vien tik nurodyti kasacijos pagrindą – įvardyti kasacijos pagrindo buvimą būtina pagrįsti išsamiais teisiniais argumentais (CPK 347 straipsnio 1 dalies 3 punktas). Be to, CPK 346 straipsnio 2 dalyje nurodyti kasacijos pagrindai patvirtina, jog kasacija leidžiama ne teisės klausimais apskritai, bet siekiant, jog kasaciniame teisme būtų nagrinėjamos tik tokios bylos, kuriose keliamų teisės problemų išsprendimas būtų reikšmingas vienodam teisės aiškinimui ir taikymui. Taigi kasacinis skundas gali būti priimtas tuo atveju, kai jame nurodytas bent vienas kasacijos pagrindas, nustatytas CPK 346 straipsnyje, bei nurodyti išsamūs teisiniai argumentai, patvirtinantys nurodyto kasacijos pagrindo buvimą (CPK 347 straipsnio 1 dalies 3 punktas).

Kai kasacinis skundas paduodamas CPK 346 straipsnio 2 dalies 1 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina pateikti teisinius argumentus dėl pažeistos (pažeistų) materialiosios ar proceso teisės normos (normų), ir tai, kad šis (šie) teisės pažeidimas (pažeidimai) turi esminę reikšmę vienodam teisės aiškinimui ir taikymui. Ypatingas dėmesys kasaciniame skunde turi būti teikiamas argumentams, kad šis teisės pažeidimas (pažeidimai) galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui.

Kai kasacinis skundas paduodamas CPK 346 straipsnio 2 dalies 2 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti konkrečią kasacinio teismo teisės aiškinimo ir taikymo praktiką, suformuotą bylose, kurių faktinės aplinkybės yra analogiškos ar iš esmės panašios į bylos, kurioje priimtas teismo sprendimas (nutartis) skundžiamas kasacine tvarka, bei argumentuotai pagrįsti, kad teismas skundžiamame procesiniame sprendime nukrypo nuo tokios kasacinio teismo suformuotos praktikos.

Atsakovės paduotame kasaciniame skunde nurodomi šie pagrindiniai argumentai:

1. Bylą nagrinėję teismai *ex officio* (pagal pareigas) neatliko ginčo teisiųjų paslaugų sutarčių sąlygų sąžiningumo kontrolės pagal Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.228⁴ straipsnio 2 dalyje išdėstytus kriterijus, nors pagal kasacinio teismo praktiką turėjo tai padaryti, atsakovė savo procesinguose dokumentuose (atsiliepime ir priešieškinyje) kvestionavo ginčo sutarčių sąlygas sąžiningumo prasme, nurodydama ir akcentuodama didelį šalių teisių ir pareigų disbalansą pagal ginčo sutartis, bei kartu nurodydama, jog šios ginčo sutartys buvo sudarytos panaudojant apgaulę jos atžvilgiu, atsakovė negalėjo įvertinti teikiamų teisiųjų paslaugų kiekio bei jų vertės ir vertinti, ar jai ekonomiškai naudingas bendradarbiavimas su ieškove. Taip pat teismai nepagrįstai nesivadovavo Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendime byloje Nr. C-395/21 pateiktais išaiškinimais dėl advokato paslaugų valandinio įkainio nustatymo ir vartojimo sutarčių sąlygų teisėtumo įvertinimo, o apeliacinės instancijos teismas nukrypo nuo kasacinio teismo išaiškinimų iš esmės analogiško pobūdžio byloje Nr. e3K-3-168-421/2023;

2. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismai netinkamai aiškino ir taikė sandorių negaliojimą reglamentuojančias teisės normas (CK 1.91 straipsnis), pažeidė įrodymų vertinimo taisykles bei nukrypo nuo kasacinio teismo suformuotos praktikos šios kategorijos bylose. Ieškovė, nurodydama sąmoningai neteisingą informaciją ir išsigalvotas aplinkybes dėl atsakovės galimybių prisiteisti turto santuokos nutraukimo byloje, pasinaudodama atsakovės neišprusimu, psichologiškai spausdama atsakovę, apgaulės būdu sudarė 2020 m. birželio 22 d. teisiųjų paslaugų sutartį Nr. 93/2020. Šios sutarties sudarymas buvo nulemtas ne sunkios atsakovės finansinės padėties ir ne jos iniciatyva, o ieškovės iniciatyva, siekiant nepagrįstai praturtėti atsakovės sąskaita. Iki minėtos ginčo sutarties sudarymo atsakovė nebuvo gavusi iš ieškovės jokios sąskaitos pagal ankstesnę šalių sudarytą 2020 m. birželio 9 d. teisiųjų paslaugų sutartį Nr. 80/2020, kurią būtų turėjusi apmokėti, kadangi nebuvo atlikta jokių darbų ir nebuvo žinoma galimų darbų apimtis, todėl, priešingai nei nusprendė bylą nagrinėję teismai, atsakovė negalėjo teigti ieškovei, jog negalės apmokėti

už ieškovės paslaugas. Bylą nagrinėję teismai turėjo analizuoti apgautosios sandorio šalies valios formavimosi procesą, jos tikruosius ketinimus, aiškintis, ar ji suvokė tikrąją sandorio, atskirų jo sąlygų esmę, ar ji sprendimą dėl sandorio sudarymo ar atskirų jo sąlygų priėmė savarankiškai, ar veikiamą kitų, pašalinių veiksmų, tačiau šių aplinkybių nesiaiškino. Atsakovės apeliaciniame skunde nurodyta, kad darbų atlikimo aktai turi būti pripažinti negaliojančiais iš dalies pagrindais, išsamiai išdėstytais priešieškinyje. Todėl apeliacinės instancijos teismas skundžiamoje nutartyje nepagrįstai nurodė, kad atsakovė apeliaciniame skunde nepateikia pagrindų, kodėl šie teisinių paslaugų aktai turėtų būti pripažinti negaliojančiais. Nepagrįstos apeliacinės instancijos teismo išvados, kad su ginčijamais aktais atsakovė galėjo išsamiai susipažinti ir kad su šiais aktais sutikdama pasirašė 2022 m. kovo 23 d. sutartį. Atsakovė teismo posėdyje paaikškino, kad ieškovė davė jai pasirašyti ginčo 2022 m. kovo 23 d. sutartį ir aktus, kurių iki tol nesiumtė atsakovei iš anksto susipažinti.

Atrankos kolegija, susipažinusi su kasacinio skundo argumentais, teismų procesinių sprendimų motyvais ir jų pagrindu padarytomis išvadomis, sprendžia, kad kasacinio skundo argumentai dėl teisės normų taikymo nepatvirtina CPK 346 straipsnio 2 dalies 1 punkte nustatytų kriterijų kasacijai, t. y. kad egzistuoja teisinis pagrindas peržiūrėti bylą kasacine tvarka. Kasaciniame skunde nurodomas netinkamas faktinių aplinkybių nustatymas, tačiau pagal CPK 353 straipsnio 1 dalį kasacinis teismas yra saistomas pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų nustatytų aplinkybių. Kasacinio skundo argumentais taip pat nepagrindžiamas nukrypimas nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos teisės taikymo ir aiškinimo praktikos bei CPK 346 straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodyto kasacijos pagrindo egzistavimas. Dėl šių priežasčių darytina išvada, kad kasaciniame skunde nekeliamas tokių teisės klausimų, kurie atitiktų nors vieną CPK 346 straipsnio 2 dalyje nurodytą bylos peržiūrėjimo kasacine tvarka pagrindą.

Atrankos kolegija konstatuoja, kad kasacinis skundas neatitinka CPK 346 straipsnio, 347 straipsnio 1 dalies 3 punkto reikalavimų, todėl jį atsisakytina priimti (CPK 350 straipsnio 2 dalies 3, 4 punktai).

Atsisakius priimti kasacinį skundą, grąžintinas už jį sumokėtas žyminis mokestis (CPK 350 straipsnio 4 dalis).

Atrankos kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 350 straipsnio 2 dalies 3, 4 punktais ir 4 dalimi,

nutaria:

Kasacinį skundą atsisakyti priimti ir grąžinti jį padavusiam asmeniui.

Grąžinti atsakovei A. Ž. (a. k. *(duomenys neskelbtini)*) 1079 (vieną tūkstantį septyniasdešimt devynis) Eur žyminio mokesčio, sumokėto 2023 m. rugsėjo 14 d. per AB „Swedbank“, mokėjimo nurodymo Nr. 99.

Ši nutartis yra galutinė ir neskundžiama.

Teisėjai Andžej Maciejevski

Gediminas Sagatys

Jūratė Varanauskaitė